

2016-10-06   Diarienummer: 1.3.1-Å 2016-001248

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Regional indelning – tre nya län, SOU 2016:43 (Fi2016/02568/K)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Tillväxtverket har i såväl närings- som regional tillväxtpolitik en roll som nationell expert och kunskapsmyndighet. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

Tillväxtverket delar kommitténs problembeskrivning avseende kostnadssidan i landstingets ekonomi. Tillväxtverket delar därmed regeringen och kommitténs uppfattning om behovet av en reform av den regionala samhällsorganisationen.

Tillväxtverket delar kommitténs uppfattning om att en ny indelning av län och regioner medför fördelar i form av stärkt organisatorisk kapacitet för organisationerna att ta sig an det regionala utvecklingsuppdraget. Vi anser dock att ett förtydligande ifråga om ansvarsfördelning och arbetsformer mellan nationell och regional nivå inom en rad olika politikområden bör föregå en ny indelning.

Tillväxtverket delar inte kommitténs uppfattning att den nya indelningen innebär bestående fördelar avseende avståndsförhållanden, arbetsmarknad, sysselsättning, kollektivtrafik samt näringsgeografi. Med fokus på befolkningstal, som grund för indelning, ser vi till exempel att lokala arbetsmarknader är fortsatt åtskilda av en länsgräns (till exempel Stockholm/Uppsala) samt en övertro på att en större region per automatik leder till en minskad sårbarhet ifråga om näringsstrukturen i Norrlandsregionen.

Ställningstagande 1 (Regionalt utvecklingsansvar)

Tillväxtverket delar kommitténs uppfattning att en ny regionindelning med färre länsgränser stärker de regionalt utvecklingsansvariga aktörernas kapacitet att utföra uppdrag i enlighet med lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län.

Tillväxtverket anser att genom att samordna existerande resurser för analys och lärande skapar förutsättningar för att förverkliga regeringens ambition avseende en kunskapsdriven utveckling av det regionala tillväxtarbetet¹. Analys och lärande är centralt för en sådan utveckling. De bestående fördelar vi ser är exempelvis stordriftsfördelar kopplat till inköp av statistik och ökade personella resurser för analys, regional utvecklings- samt transportplanering.

Tillväxtverket anser vidare att större regioner med stärkt kapacitet i det regionala utvecklingsuppdraget medför en mer jämnstark relation mellan stat, i form av nationella myndigheter, och region. Tillväxtverket anser dock att det föreligger en risk för uteblivna fördelar om besparingen i

---

¹ En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015-2020, kapitel 5.

landstingens tjänstemannaled innebär en neddragning av tjänstemän som utför landstingens uppdrag inom den regionala tillväxtpolitiken och transportpolitiken.

Ställningstagande 2 (Ansvarsfördelning stat-region)

Tillväxtverket anser att en bedömning av de nya landstingens effektivitet bör föregås av en övergripande diskussion om ansvarsfördelningen mellan stat och region. Tillväxtverket uppfattar inte att en förändrad länsindelning ensamt löser landstingens ekonomiska situation avseende kostnaderna för hälso- och sjukvård. Tillväxtverket ser därför behov av förtydliganden i ansvarsfördelning och arbetsformer mellan stat och region, bland annat inom centrala områden för regional utveckling och tillväxt som arbetsmarknads-, utbildnings- och bostadspolitik. Sådana förändringar skulle innebära än förbättrade förutsättningar för effektiva landsting med uppgift att bedriva ett effektivt regionalt tillväxtarbete.

Ställningstagande 3 (Effektiv kompensationsförsörjning för näringslivets konkurrenskraft)

Tillväxtverket anser att kommitténs förslag till ny regionindelning inte tydligt nog tar sin utgångspunkt i behovet av att skapa attraktiva miljöer för näringslivets utveckling. Detta kan i förlängningen vara hämmande för näringslivets långsiktiga konkurrenskraft. Tillväxtverket anser att delbetänkandets analys och konsekvensbeskrivning är otydlig kopplat till regionförstoring, näringsstruktur och påverkan på näringslivet i de 3 föreslagna regionerna.

Tillväxtverket saknar ett utvecklat resonemang i delbetänkandet om länsgränsernas och den nya indelningens betydelse för näringslivets konkurrenskraft och för möjligheten att jobba med attraktiva miljöer för näringslivsutveckling. Olika delar av landet har olika strukturella problem kopplat till en hållbar ekonomisk tillväxt. Ett strukturellt problem i en del av landet, till exempel bristande bostadsförsörjning, kan ge en fördel i en annan del av landet i form av attraktiva livsmiljöer. Ett annat strukturellt problem i en del av landet, till exempel långa avstånd och därmed låg tillgänglighet, är inte ett problem i en annan del. En lösning får därmed olika effekt i olika delar av landet beroende på vilka strukturella problem/möjligheter en region har.

Tillväxtverket menar att kommitténs val att eftersträva jämnstarka regioner på basis av befolkningstal har sämre förutsättningar för bestående fördelar för näringslivets utveckling och konkurrenskraft i alla nya regioner, än en indelning baserad på god funktionalitet i landets arbetsmarknadsregioner. En indelning på basis av arbetsmarknadsregionerna ger i större utsträckning bestående fördelar kopplat till näringsgeografi, arbetsmarknad och sysselsättning. Med ett fokus på befolkningstal ser vi att exempelvis lokala arbetsmarknader som Stockholm och Göteborg/Kungsbacka är fortsatt åtskilda av en länsgräns.

Kommitténs kriterium om jämnstarka regioner har också vägt tyngre än funktionalitet ifråga om Norrlandsregionen. Tillväxtverket anser att argumenten för en sammanslagning av de fyra Norrlandslänen till ett län är svaga utifrån ett näringsgeografiskt perspektiv och ifrågasätter därför slutsatsen att regionsammanslagningen medför bestående fördelar ur ett näringslivs- och arbetsmarknadsperspektiv. Tillväxtverket ifrågasätter kommitténs resonemang om att den föreslagna förändringen breddar den nya regionens näringslivsstruktur, vilket därmed skulle minska sårbarheten i regionens samlade konkurrenskraft. Statistiskt breddar en länssammanslagning näringsstrukturen för regionen i stort. Men, då många arbetsmarknader i Norrlands inland är solitära, det vill säga har begränsat utbyte mellan varandra, och bedöms så vara i överskådlig framtid, är det en minskad sårbarhet i teorin. De solitära arbetsmarknadsregionerna är dock fortsatt solitära, vilket i realiteten innebär fortsatt sårbara.

Ställningstagande 4 (En förändrad indelning i hela landet)

Tillväxtverket menar att om en förändrad indelning av län och region ska genomföras ska så ske i hela landet. Vi anser att regeringen bör inkludera kommittédirektivets intention om en ny indelning av län och regioner i hela landet i en eventuell proposition till riksdagen under 2017. Att den asymmetri som finns idag – 3 olika typer av organisationer som är regionalt utvecklingsansvariga aktörer – upphör 2023.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Gunilla Nordlöf. Carolina Schönbeck har varit föredragande. I handläggningen har också Sigrid Hedin, Lars Wikström och Ingrid Arltoft-Henriksson deltagit.

Gunilla Nordlöf

Carolina Schönbeck